

Проф. Франческо Калоджеро, Нобелов лауреат за мир:

КОНТРОЛЪТ ВЪРХУ ЯДРЕНОТО ОРЪЖИЕ ПОДТИКНА ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ

Донка Христова

- За първи път ли сте в България, проф. Калоджеро?

- Преди 1989 г. съм бил няколко пъти в България. Знаем, че страната се е променила

много, но нямах възможност да го видя с очите си. Гостуването ми е свързано с научна конференция -

със слушане на доклади, с разисквания. От света извън хотела видях твърде малко - няколко пъти морския бряг и толкова.

- Разкажете за себе си, за своята работа.

- Аз се занимавам с научна дейност - с нещо между математика и физика. Участвах активно и в Пагуожкото движение, чиято главна задача е борбата за мир - контролът на оръжията и привличането на учени, които да се противопоставят на средствата за масово поразяване. Бях негов генерален секретар от 1989 до 1997 г. и в тази връзка съм идвал най-вече в България. През 1995 г. Пагуожкото движение получи Нобеловата награда за мир.

- По какъв конкретен повод?

- Главното, за което получих Нобеловата награда през 1995 г., бе приносът на движението в борбата срещу ядрените оръжия.

- Какво е самочувствието на човек, получил най-високото отличие?

- Мен лично тази награда не ме промени. Но тя бе много важна за Пагуожкото движение. Бях безкрай-

но щастлив, когато отидох да я получа. Но не наградата беше най-голямото постижение в нашата работа. Най-важното беше, че успяхме да подтикнем много учени да се включат в борбата срещу ядрените

оръжия. Вярвам, че Пагуожкото движение наистина е повлияло на някои решения във връзка с използването на ядрените оръжия и е

спомогнало за постигането на съглашения за тяхното ограничаване. Всичко това според мен подтикна промените в Съветския съюз и другите социалистически страни, на които сме свидетели в последните години.

- За какво използвахте парите от Нобеловата награда?

- Използваме парите от наградата да подкрепим Пагуожкото движение. То има нисък бюджет - 200 000 - 300 000 долара годишно, и в голяма степен е базирано на доброволен труд. Отговорните лица в него не са платени. За една световна организация парите, които се дават от Нобеловата награда - около 1 млн. долара, не са кой знае колко.

- Проф. Калоджеро,

смятате ли, че в началото на XXI век са оправдани военните конфликти? Смятате ли, че война срещу вой-

ната, каквато е в Ирак на-

БИЗИТКА

Франческо Калоджеро е италианец. Професор е по теоретична физика в университета в Рим. Работи в областта на математическата физика. От 1989 до 1997 г. е генерален секретар на Пагуож-

кото движение. Като такъв през 1995 г. получава Нобеловата награда за мир. Приятел е на България. Проф. Калоджеро участва в международна научна конференция в курорта Св. Константин.

ната, каквато е в Ирак например, е най-добрата формула за запазване на мира?

- Задават ми много сложен въпрос. Пагуожкото движение обединява хора с различни мнения. То не е партия, в която има единно мнение.

Моята позиция например е по-различна от тази на повечето ми колеги. За разлика от моите приятели, от хората, с които контактувам, аз подкрепих интервенцията в Ирак. Защото смятах, че политическият режим там беше много вреден. Но въпросът все още е отворен, все още очаквам да видя дали би могъл да се установи по-добър режим.

- За какво според Вас работи съвременната наука - за спасението или за разрушението на света?

- Съвременната наука според мен не работи за разрушението на света, но нещата,

които някои учени правят, могат да се използват за военни цели. Има такива, които правят зло, и други, които си вършат работата.

- Смятате ли, че прогресът може да се управлява, щом учените са извън властта и от тях малко зависи?

- Разбира се, в демократичните страни решенията се вземат от политиците, не от учените. Защото в тези страни политиците представляват хората. Те са избирани от тези хора, което означава, че мнозинството взема решения чрез своите представители. Тоест, всеки е отговорен за това, което се случва. Но учените трябва да помагат както на политиците, така и на обикновените хора да разберат опасностите. И тъкмо те, които участват в усъвършенстването на оръжията, трябва да избягват подтикването към използването им. Има много учени, които се стремят да развият оръжията, защото имат личен интерес от това. Другите трябва да обясняват колко е лошо това.

- Значи добрите и лошите... А политиците вслушват ли се в гласа на един Нобелов лауреат като Вас?

- Донякъде. След като Нобеловият комитет е решил да даде награда за мир на Пагуожкото движение, вероятно е имал предвид и това, че политиците до някаква степен се вслушват в това, което правят учените.

- Според Вас малка страна като България има ли шанс да получи Нобелова награда?

- Разбира се, защо не. Това зависи от индивидуалните способности на хората, но и от подкрепата на страната и на правител-

ството. Последната награда за мир получи една жена от Иран, която работи за човешките права. Страната не е голяма, жената не е световноизвестна. Така че, никога не се знае.

Успяхме да подтикнем много учени да се включат в борбата срещу ядрените оръжия

Учените трябва да помагат и на политиците, и на обикновените хора да видят опасностите